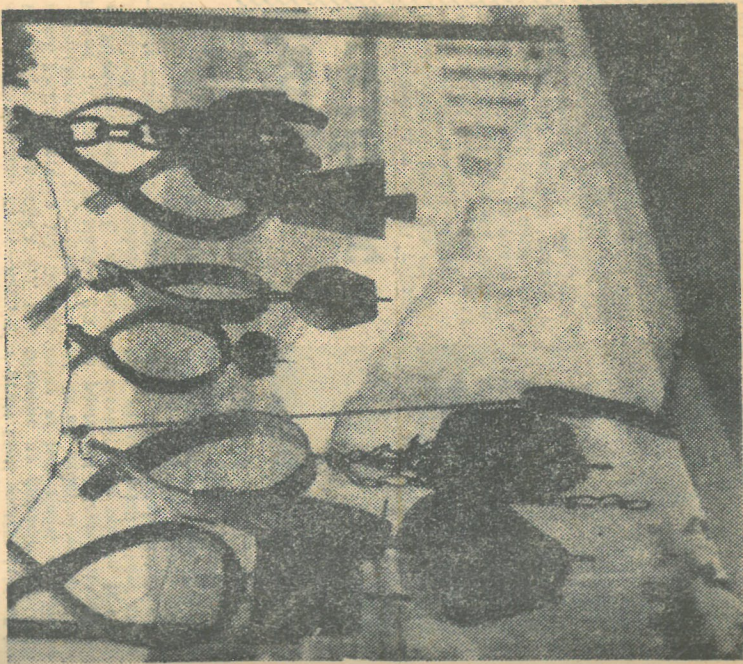

CÍL — ITHAKI. Takový malý flíček na mapě Evropy, špendlíková hlavička zapichnutá v globu u řecké pevniny. Start modrobílého autobusu ČSAD od Vysokošského klubu v Brně je vzrušující jako let rakety. Či vlastně let »skrývání«, neboli členů Divadelního studia Josefa Skřivana na bájnou Odysseovu Ithaku, kde se právě koná druhé mezinárodní symposium na homérovské téma Odyssey. Stejný námet i název jako hra, kterou tam z Brna vezeme. Velký vandr začíná.

Muž v uniformě na celnici žerstva. Za půl hodiny odjíždíme, tuje, »kdo hraje tu Odyssea?« a Akropolis, adieu! odhaduje očima přítomné dívky. Momentky, které jsem z jedoucího autobusu nezachytila: řecká dívka se celou navíc dozvídá, že Glosa je pouhý stín Odyssea, kterého hraje Solon Arcandis, Řek žijící v Československu, ten, co je zrovna v Soluni, vzdává se pátrání a je spokojen, že na otázku Glosy: »ako zomieraš« dostal jasnou odpověď — »na flekusu«.

Celou noc jedeme, sořetí se střídají. Pár rozespálých světélků z Budapešti a zase tma. Jen tunelův do matrace v uličce napovídá, že režisér Zdeněk Prošpěl od »Pro- vězku natukuje polní tužku, aby pohodlněji ulehl. »Život jako na zámku« shrnuje ráno své pocity a skřivani snidají za jízdou, už v Ithakě. S největší chutí blon- dáč Petr, povzbuzovaný v konzer- vových orgích výtky: »Měl sis vzít větku na menáž!« Gita si ma- luje oči, benjamíněk Eva si plete ozdobné copánky, Slávek hraje na harmoniku, Petr na kytaru. Zpí- váme, za okny lány kukulice, ře- py, hory, vesnice. V noci jedeme vápencovou krajinou s tunely a měsíc předvádí úplné úplňková kouzla, jako třeba to, že jsme rá- zem v Řecku. Solon Arcandis při- srká do autobusu a nese výbornou pizzu (koláč zapеченý se zeleni- nem, salámem, sýrem a houbami). K tomu sladké hrozny a místní ná- poj oúzo na ochutnání. Jeho žena květa, hrajejí Penelopu, radí do- tela nekřálovsky holčák, jak upéct tu dobrotu domá, v Brně.

Soluň mžourá okny za žaluziemi,

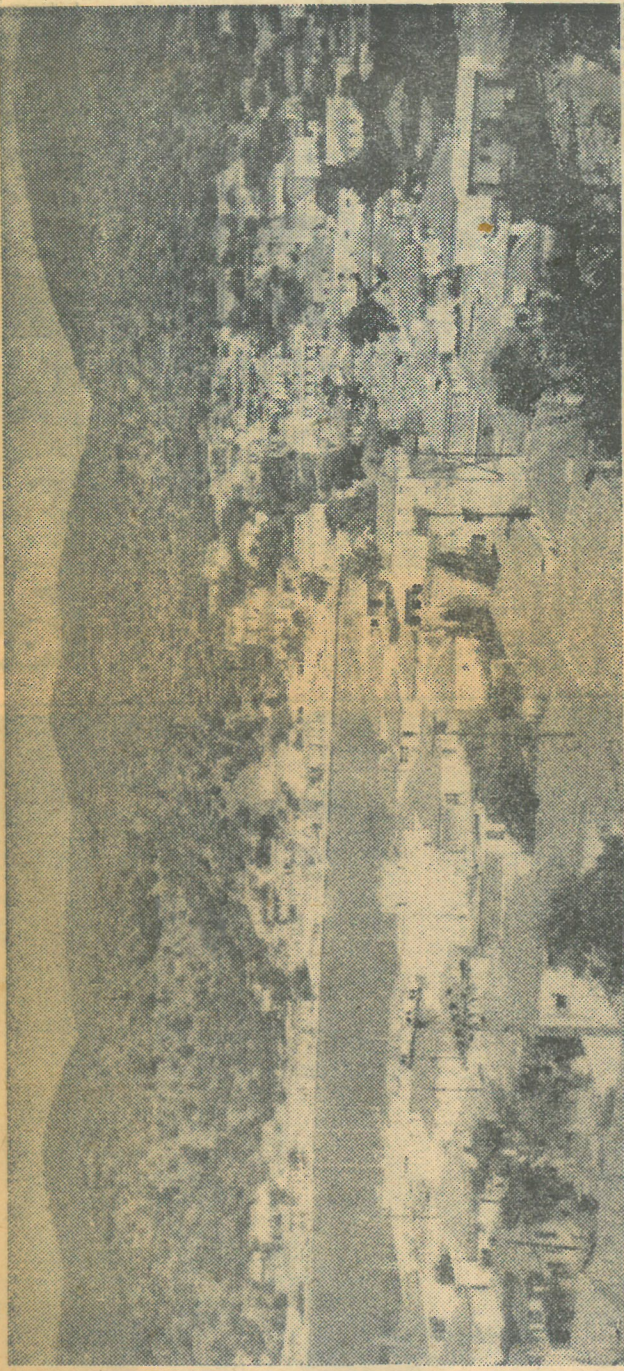
v parku je socha diskobola a první palma. Pod každým z mchut- ných domů »ověšených balkony, jsou krémy se vším, co je možno

vyrábět a kupovat, ještě svítí měsí- sic a v průhledu rozpačených ulic je až k obzoru modrosedá a na něm bíle náčrtnutá loď. Milan ří- cá zachránit: »Tak, na tohle jsem čekal dvacet let.« Moře, svěla a letáby. Kolem jedou »tráca ově- sení barevnými zárovkami jako vá- noční stromky, nad cypřiši letí báři se odnášejí na křídlech noc. Za chvíli už svítí slunko na uka- zatel Athina 440, kolem koče bi- lých, ržových a červených oleandrů. Žlutá planina, sem tam špetka zeleně, vzadu několik medrých odstínů překrývajících se sluhet kopců a stříbrně zelený pás oliv až k moři. Do jižní kulisy vjízáj jako na objednávkou oslík sednou. »Solone, nesmíš být u toho, kleš tak mrtvej!«

Nasedat, za chvíli odjíždíme lo- v Řecku,« volá Jarke, Metaxu »děcka, my jsme fakticky

Autobus zastavuje pod Akropolis

a než se nás stačí zmocnit po- chvilku výřik: »Kluci, já mám bezvadnou kabelu« a za tím smích, protože plastikové kabely nahrazují v Řecku z velké části od- radkové koše. Chrást Niké je zdola malý jako prstínek na ruce Akropole, jako ten s meandrem, který nabízí děvcátům prodáváč suvenýrů, v krámu, jenž uvevodi kýč jako mezinárodní esperanto. Pohled na Pantheon, divadlo He- roda Attického, kde se dodnes hraje, Dionýsovo divadlo, kde kdy- si dávali hry Aischyla, Sofokla, Aristofana ... Sláva a dějství lid-

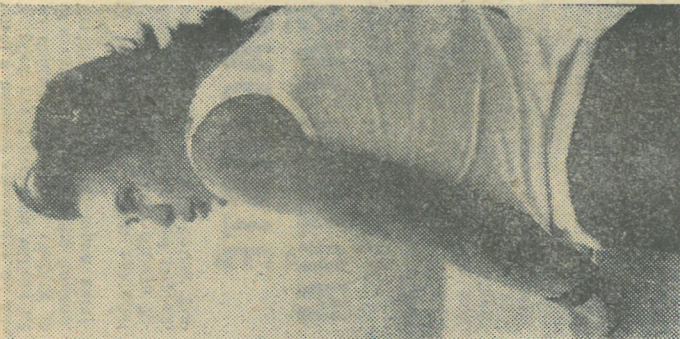
dí na Ithaku. Na nábreží jsou jedoucí hodiny vysázené z kyték, trojštěžník, žlutá loď pětuplet přes Atlantik a řecká pětupletová Ka- reogorgis lines polykající autobu- sy jako pralinky. Ten náš je

spoknut »jen« dvoupetrovou loď. Plujeme pět a půl hodiny po klid- ném sířem moři. Doprovází nás pan Antoiné Zevélekis, který zastu- puje aténské, centrum mezinárod- ních kulturních svků. Jímé pravé řecké jídlo — špagety s kečupem,

oděné ženy. Příky jsou zralé tak akorát do pusy, voda právě ke koupání, na pláži, kde prý v roce 1174 př. n. l. přistál Odysseus.

Zkouška

Table je už třetí. Mínulou noc se končilo ve čtvrtí ráno. Víc než rovinářský blok teď potřebují kosté, a tak myjeme zem, chystá- me jídlo, které »hraje«, kluci staví kulatý stůl, na němž a kolem kte- ní květu oleandru, na napsání po-

selestrí rackům. Kdesi cinkne zvon- lovač Mácha nás zasypává oprav- dovým jasmínem: »Holky, ne, abyste brečely.« To se ti, Mácho, řekne.

PO STOPÁCH ODYSSEOVÝCH

rého se představení odehrává. Je stolem prostřený k hostině, ho- ru, mořem, jeskyní, ložnicí, olýmpijským stadionem, tak jako jsou dívky chodem, nymfami vly abyste brečely.« To se ti, Mácho, řekne.

Solon napíše vzor, architektskéj

to namáluje,«

Premiéra

Kdo má šlást sedí, starosta ne- chal přinést švédské lavíčky, ale ani ty nestací, lidé se drvíjí z nouze i okny ze zahrady. Vedle mě je šest malých Afričanů, kte- ři přijeli s rodiči na sympozium, za mnou jsou Němci, Angličané ba i Skot v perádní kostkované su- tle, že ne. To jsme celí my, lidé dvacátého století. Řekové tvořili po celé generace Akropolis a my to vezmeme pokusem, šťastní, že jsme proběhli i muzeem, protože se už zavírá a hluďáci s písťalka- mi vyháněj návětěvníky ven. Dole sičí šest proudů aut, neony, rekla- my, kupačky krámy s pohyblivými cenami, stačí chvilka váhání a už je tu »scena jediné pro vás«. Do re- stauraci vás tahají majitelé za ru- kničku k chodníku.

Heidi Wagner z Frankfurtu: »Vý-

borné divadlo pro mladé lidi. Pri-

manayitku Anna, archeoložka:

»Krásné. Odysseovi by se to taky- libilo...«

Koufou Angole, studentka z

Atén: »Neumím česky, a přece jsem všemu rozuměla. Jak se vám to povedlo?«

Dva mladí západní Němci, kteří

ještě odpodlene nechtili jít na

české »politické« divadlo, na ně

mávají a ukazují dlaně bolavé od

tleskání.

A ještě jedno představení

ve Stavrosu,

hodinku jízdy autobusem krko-

tomnou sliníčkou po vrcholcích

vyšokých skal spadajících do mo-

ře, Letíme v letadle, nebo jede-

me? Hory a moře, krajina pustá

jako před tisíci lety. Stavros je

udalné Odysseovo rojiště. Na jeho

sochu v parku se díváme už za

girlandami, ale bez vody. Šaten,

zkrátka jen a jen sál. Ale je tu

neodění. Nač s Evrou na kolenu

drnnou řejačky podlahu. Tomáš

výklízí kumbál s haraburdím, aby

se tam vešlo zařazení na muziku.

Prekážková cesta přes ploty a zíd- ky do domu, kde se dá žehlit, zaš- tor, ztratit se. Nesvíjí jeden reflek-

Ještě na skok do Atén na Akropolis

Propyleje, chrám Niké, Parthenón, Erechtheon. »Architektskej to máš jako ve skriptech, co?« V divadle Héroda Attického právě zkoušejí herci, dole pod námi leží v kru- bu Atény a více než dvěma milio- ny obyvatel. Nezdá se nám to je- nom? Kamínek v kapse má ujš- tle, že ne. To jsme celí my, lidé dvacátého století. Řekové tvořili po celé generace Akropolis a my to vezmeme pokusem, šťastní, že jsme proběhli i muzeem, protože se už zavírá a hluďáci s písťalka- mi vyháněj návětěvníky ven. Dole sičí šest proudů aut, neony, rekla- my, kupačky krámy s pohyblivými cenami, stačí chvilka váhání a už je tu »scena jediné pro vás«. Do re- stauraci vás tahají majitelé za ru- kničku k chodníku.

Delfy

s věštinou. Německá turistka si uese skládací chromovanou třínož- ku a za výkladu průvodce usedá jako dělfská pyhle, jen omamné páry chybějí. »Ta si uměla vybrat scenu.« říká režisér. Divoké srá- zy Parnasu, posvátný pramen Kastalia, důstojné sloupy, poklad- nice Atéhánů, Apollónův chrám, emfiteár a úplná nahoré stadion. Luděk s Máchou si dávají jedno kolečko pravého antického běhu jako trénink na úprk muzeem ko- lem kamenných tančících dívek, vezataje z roku 475 př. n. l. s ta-

Už jen dva soluňské dny a obrácíme autobus. Trasa Thesaloniki — Beograd — Budapest — Brno je dru- hou částí naší »Odyssey«. Jedem hledat rodnou půdu brněnskou. Skřivani letí domů z cesty, po které zů- stane v Řecku víc než vzpomínka na pěkné předsta- vení. Vědomí, že malá země uprostřed Evropy, kte- rou si pletli s Polskem a Jugoslavií, má vyspělou socialistickou kulturu a jedno amatérské divadlo v Brně, jež dokázalo nemožné — nadschnout celo- světové vědecké i laické fórum, přes únavu z cesto- vání, které mělo daleko k čedokovému pohodlí.

MIRJANA NIMRICHTROVÁ